HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אמר שמואל א מקבלי קיבולת בתוך התחום אסור חוץ לתחום מותר אמר רב פפא ואפי' חוץ לתחום לא אמרן אלא דליכא מתא דמקרבא להתם אבל איכא מתא דמקרבא להתם אסור אמר רב משרשיא וכי ליכא מתא דמקרבא להתם נמי לא אמרן אלא בשבתות ובימים טובים דלא שכיחי אינשי דאזלי להתם ב אבל בחוש"מ דשכיחי אינשי דאזלי ואתו להתם אסור מר זוטרא בריה דרב נחמן בנו ליה אפדנא מקבלי קיבולת חוץ לתחום איקלע רב ספרא ורב הונא בר חיננא ג ולא עלו לגביה ואיכא דאמרי הוא נמי לא על בגוויה והאמר שמואל מקבלי קיבולת בתוך התחום אסור חוץ לתחום מותר (א) אדם חשוב שאני ואיכא דאמרי סיועי סייע בתיבנא בהדייהו רב חמא ד שרא להו (א) לאבונגרי דבי ריש גלותא למיעבד להו עבידתא בחולא דמועדא אמר כיון דאגר לא קא שקלי שרשויי הוא דקא משרשו ליה ולית לן בה תנו רבנן ה מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד ובמועד אסור ו כללו של דבר כל שהוא עושה אומר לנכרי ועושה ⊗ וכל שאינו עושה אינו אומר לנכרי ועושה תניא אידך (ב) מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד ז ובלבד שלא ימדוד ושלא ישקול ושלא ימנה כדרך שהוא עושה בחול ת"ר (ג) ח אין מרביעין בהמה בחולו של מועד ט כיוצא בו אין מרביעין בבכור ולא בפסולי המוקדשין תניא אידך אין מרביעין בהמה בחולו של מועד ר' יהודה אומר (ד) חמורה שתבעה מרביעין עליה זכר בשביל שלא תצטנן ושאר כל הבהמות מכניסין אותן לבקרות ת"ר (ה) י אין מדיירין לא בשבתות ולא בימים טובים ולא בחולו של מועד ואם באו מאליהן מותר ואין מסייעין אותן ואין מוסרין להם שומר לנער את צאנם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע מסייעין אותן [א] (ו) ומוסרין להם שומר לנער את צאנם [ב] ר' אומר כ בשבת בטובה ביו"ט במזונות במועד בשכר אמר רב יוסף הלכתא כרבי: **מתני'** וכן מי שהיה יינו בתוך הבור ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו (ז) ל זולף וגומר וגף כדרכו דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר עושה לו לימודים בשביל שלא יחמיץ: **גמ'** וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמר ר' יוסי משום דמישחא נפיש פסידיה אבל חמרא דלא נפיש פסידיה אימא מודי ליה לרבי יהודה ואי אשמעינן בתרייתא בההיא קאמר רבי יהודה אבל בהך אימא מודה לר' יוסי צריכא אמר רב יצחק בר אבא (ח) מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רב יוסף מ הלכה כר' יוסי בעו מיניה מרב נחמן בר יצחק מהו למישע חביתא דשיכרא בחולא דמועדא אמר להו (ט) סיני אמר הלכה נ כר' יוסי אימור דאמר רבי יוסי בחמרא בשיכרא מי אמר חמרא טעמא מאי משום דנפיש פסידיה שיכרא נמי אית בה פסידא דאמר אביי (י) אמרה לי אם בר שית סאוי ושייע מבר תמני ולא שייע אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכות מועד כהלכות כותים (כ) בהלכה למאי הלכתא אמר רב דניאל (ל) בר קטינא (מ) (אמר רב) לומר שהן עקורות ואין למידות זו מזו דאמר שמואל ס זופתין כוזתא ואין זופתין חביתא רב דימי מנהרדעא אמר ע זופתין חביתא ואין זופתין כוזתא מר חייש לפסידא ומר חייש לטירחא אמר אביי (נ) נקטינן הלכות מועד כהלכות שבת

יש

מקבלי קיבולת בתוך התחום אסור. ליתן מלאכה לנכרי בקיבולת כי עבדי ליה בשבתא דידעי כולי עלמא ואמרי היום בשבת יהב ליה. והא דשרי בית הלל בפ"ק דשבת (ד' יז:) ליתן כלים לכובס בע"ש עם חשיכה ואפי' בתוך התחום משום דכביסה בנכרי מידי דלא מינכר וליכא חשדא אבל מידי דמינכר בתוך התחום אסור משום חשדא: **אבל אי איכא מתא דמקרבא להתם.** אותן פועלים נכרים אסורים דאינהו ידעי דהני נכרים עבדי ליה מלאכה ואמרי בשבתא יהב להו: **אסור.** דאמרי היום יהבו ליה: **סיועי הוה מסייע בתיבנא.** שהיה נותן להם תבן למלאכה דהואיל והוא מסייע בהדייהו אסור: **אבונגרי.** מסדרי שולחנות: **למיעבד עבידתייהו.** אם נשבר השלחן שרי לתקנו: **שרשויי.** ריוח בעלמא כדי סעודתם דקא אכלי בהדייהו ולא קא חשיב מלאכה: **מקבלין קיבולת.** נותנה לנכרי לעשותה אחר המועד: **אין מרביעין בהמה.** משום דעביד מלאכה בחולו של מועד: **אין מרביעין.** אין אוחזין הבהמה ומביאין עליה זכר: **בבכור.** דקעביד ביה מלאכה וכתיב (דברים טו) לא תעבוד בבכור שורך: **לבקרות.** מקום שיש שם בהמות והיא רובעת מעצמה: **מדיירין.** מכניסין בהמה לשדה כדי שיוציאו זבל ומזבלין השדה: **אין מסייעין אותן.** לבהמה לבא בשדה או אם נכרים הם אין מסייעין להם להסיען ממקום למקום כדי שתזבל כל השדה אפילו בבאין מעצמם: **לנער.** לשמור כגון אם נכרים הם: **שכיר שבת.** ששכרו כל השבוע לדייר שדהו: **שבוע.** שמיטה: **מסייעין.** כאילו של נכרים הוא: ה"ג **ועושה נכרי בשבת וי"ט ומסייעין במועד.** דלא טרח מלאכה כלומר יכולין לסייע לאותו שכיר לדייר: **ומוסרין לו רועה אחד לנער לאנו.** שמדיירין אותה הואיל ואינו שכיר לשבת ממש: **רבי אומר בשבת בטובה.** אם רוצה שום אדם לסייע לאותו שכיר בטובתו עושה כלומר בחנם ולא בשכר: **מתני' בתוך הבור.** שלפני הגת אותו כלי שהיין נופל בו מן הגת קרוי בור: **זולף וגומר כדרכו.** כלומר מריק אותו בחבית וגף החבית במגופה גמורה: **עושה לו למודים.** אינו יכול לגוף כדרכו אלא שיחפס (ב) היינו לימודין בשביל שלא יחמיץ שאם אינו סותמו מחמיץ: **גמ' וצריכא.** למימר בתרוייהו בשני בבי דמתני' דמשחא ודחמרא ר' יוסי אומר זולף כו': **בההיא.** רישא דמתניתין: **קאמר רבי יוסי.** זולף כדרכו: **דמשחא.** יקיר ואיכא פסידא יתירא: **מודה ליה לר' יהודה.** דאינו זולף וגף ממש אלא עושה לימודים ערא': **דלא כר' יוסי.** דאמר גומר כדרכו ואינו צריך שינוי: **למישע.** לגוף החבית: **סיני.** (ס) רב יוסף: **הלכה כר' יוסי.** דגף כדרכו: **בר שית סאוי ושייע מבר תמני ולא שייע.** כלומר יפה שכר מוגף שמחזיק ששה סאין משכר שהוא בכלי גדול שמחזיק שמונה סאין: **כהלכות כותים.** דאמרינן (חולין דף ד.) היכא דאחזיק אחזיק היכא דלא אחזיק לא אחזיק: **עקורות.** כאשה עקרה שאין לאדם ממנה פרי אלא גופה: **ואין למידין זו מזו.** דאימא כשם שזו מותרת כך זו מותרת כמו בכותים ולא אמרינן כי היכי דמחזיק בהאי מחזיק בהאי אלא לא ילפי הני מהני: **מר.** דאמר זופתין חביתא חייש לפסידא ובחביתא איכא פסידא יתירא אי לא זפתי לה משום דנפיש יינא ובכוזתא ליכא פסידא יתירא. כוזא כלי קטן: **מר.** דאמר זופתין לכוזא דחייש לטירחא יתירא ובכוזא ליכא טירחא ובחביתא איכא טירחא יתירא:

יש

אמר שמואל מקבלי קיבולת בתוך התחום. הא דשרינן כלים לכובס נכרי פירש בקונט' דלא מינכר שהוא של ישראל ור' יעקב לא היה מחלק ואומר דשרי במועד וגם בשבת דהא ריחים של מים איכא השמעת קול ושרינן בפ"ק דשבת (דף יח. ושם) ובפ"ק דע"ז (דף כא: ושם) שרינן להשכיר שדה לנכרי משום דאריסותיה קעביד וכ"ש קבלנות שאין הבית מתעלה בכך אלא ממהר לעשות ואע"ג דר' שמעון בן אלעזר פליג מסתמא הלכה כר' שמעון בן גמליאל דקא אסר התם מרחץ במשנה משמע הא שדה שרי כדדייק התם ותניא בפ"ק דשבת (דף יט.) גבי ספינה פוסק עמו על מנת לשבות ואינו שובת אלמא אין הנכרי מניח לעשות קבלנותו בשביל ישראל ואיכא מאן דאמר אפי' לפסוק אין צריך ובשמעתין דאסר שמואל מפרש רבינו יעקב כאותו פירוש שמעמידין כולהו שמעתא באבל וכדרב שישא דאמר (לעיל יא:) דברים המותרי' בחש"מ אסורין בימי אבלו דהוי דאורייתא או כעין דאורייתא אבל במועד הקילו וכ"ש שיש להן להקל בשבת דלא חיישינן כל כך דלא ליזלזל ביה וא"ת כיון דבאבילות איירי שמואל היכי קאמר וכי ליכא מתא דמיקרבא להתם (ג) לא אמרן אלא בשבתות וימים טובים דלא שכיחי דאזלי מדוכתא אבל בחולו של מועד אסור וצריך עיון: **דברי** רבי יוסי. בשמן (ד) תניא מילתא דר' יהודה ברישא וכיון דאתחיל מילתא דרבי יוסי מסיים לה וגף ביין לא ידענא אי אבור אי אחבית קאי מיהו לכאורה אחבית קאי דשייך בה מגופה ומדקתני בה זולף וגומר משמע דאבור קאי דאחבית לא שייך משמע דגף אחרי כן וגם עושין לו לימודין משמע דקאי אבור ולית ליה זולף וגומר דאחבית לא שייך לימודין דסגי בכיסוי קטן:

מכניס

מסורת הש"ס

א) [שבת נא. וש"נ], ב) [תוספתא פ"ב], ג) [שם], ד) [שם], ה) [עי' בתוספתא ספ"ב דשביעי'], ו) ס"א ועושה נכרי בשבת ויו"ט ומסייעין במועד, ז) שמחות פ"ה, ח) [לעיל יא. ע"ש], ט) [ברכות סד.], י) [קידושין לא: וש"נ], כ) [תיבת בהלכה ליתא בהרי"ף ובהרא"ש], ל) גי' הרי"ף והרא"ש בר רב קטינא, מ) [ליתא בהרא"ש], נ) [עי' פרש"י בעירובין ה. ד"ה והאמר ר"נ], ס) ברכות סד. הוריות יד.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב חמא שרא להו לאבונגרי. נ"ב עי' סוף דף יח בפרש"י ד"ה לעצמו: (ב) רש"י ד"ה עושה כו' אלא שיחפס בנסרים היינו לימודין: (ג) תום' ד"ה אמר כו' מתא דמיקרבא להתם נמי לא אמרן: (ד) ד"ה דברי ר' יוסי בשמן תנן מילתא דר' יהודה ברישא וביין תנן מילתא דר' יוסי ברישא דכיון דאתחיל במילתא דר' יוסי וכו' אי אבור קאי אי אחבית וכו' משמע דאבור קאי. נ"ב כלומר דפי' זולף היינו שסוחט וממלא וכשהוא בבור שייך לומר דממלא כל היין לתוך הבור וגומר כדרכו כולו ולהורידו לבור אבל אחבית לא שייך זולף וגומר כל עיקר אלא אבור קאי וקאמר וגף כדרכו דאח"כ כשסחט וממלא הכל מניח מגופה על הבור שהיין בתוכו ומכסהו כדרכו וזה עולה כגירסת הספרים בורו לגוף:

◆

גליון הש"ס

גמ' וכל שאינו עושה אינו אומר. עיין בב"מ דף ל ע"א תוס' ד"ה אבל הכא:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' שכיר שבוע מסייעין אותן נ"ב במועד. ומה שנדפס בלדו ס"א ועושה כו' נמחק: [ב] שם ר' אומר בשבת בטובה. נ"ב פי' דקאי ארישא באינו שכיר שבת ובאו מאליהן מותר במועד אפי' נותן לו שכר אח"כ ובסיפא שכיר שבת מסייעין כו' דוקא במועד לבד ומוסרין לו שומר לנער אף בשכר [עי' מ"א] (עמש"ש) [שו"ע] אבל הרמב"ם מפרש אסיפא (וכ"כ המ"מ) לכן השמיט שבת וי"ט דס"ל דבהם בכל ענין אסור ובמועד כו' אף לשכור מותר (ועמ"ש רבינו בא"ח סי' תקל"ז):

◆

רבינו חננאל

אמר שמואל מקבלי קיבולת, פי' אם קיבלו קיבולת, בתוך התחום אסור, חוץ לתחום מותר. ואסיקנא הני מילי בשבתות ובימים טובים דלא שכיחי אינשי דנפקי חוץ לתחום, אבל בחולו של מועד דאיכא דנפקי חוץ לתחום אסור. מר זוטרא בנו ליה גוים בקיבולת אפדנא חוץ לתחום, ולא עיילי רבנן בההוא אפדנא. איכא דאמרי, הוא נמי לא על בההוא אפדנא. ואע"ג דאמר שמואל כי האי גוונא שרי, אדם חשוב שאני. איכא דאמרי, עבדיה סייע בהדייהו בתיבנא. רב חמא שרא לאכוורי דבי ריש גלותא למיעבד להון עבידתא בחולי דמועדא, מאי טעמא דכיון דלא אגרא שקלי שרשויי הוא דמשרשי להו, כגון דורון הוא ושרי. ת"ר מקבלין קיבולת במועד לעשותה לאחר המועד, ובלבד שלא ישקול ושלא ימדוד ושלא ימנה כדרך שהוא עושה בחול. וכן אינו נותן בקיבולת לגוי במועד. כללו של דבר, כל דבר שמותר לו לעשותו אומר לו ועושה, וכל שאינו מותר לעשותו אינו אומר לגוי ועושה. ת"ר אין מרביעין בהמה בחולו של מועד. כיוצא בו אין מרביעין בבכור ולא בפסולי המוקדשין. ר' יהודה אומר חמורה שתבעה מרביעין עליה בשביל שלא תצטנן, ושאר כל הבהמות מכניסין אותן לבקרות. ת"ר אין מדיירין בחולו של מועד, פי' מכניסין הבהמות לדיר כדי

עין משפט נר מצוה

יא א מיי' פ"ו מהל' שבת הל' יד טוש"ע א"ח סי' רמד סעיף א [וטוש"ע י"ד סימן שפ סעיף יט]:

יב ב מיי' פ"ז מהל' יו"ט הלכה כה טוש"ע א"ח סי' תקמג סעיף ב:

ג [טוש"ע א"ח סי' רמד סעי' ג]:

יג ד טוש"ע שם סי' תקמב סעיף א:

יד ה מיי' שם טוש"ע שם סי' תקמג סעיף ג:

טו ו מיי' שם הל' כד טוש"ע שם סעיף א:

טז ז מיי' שם הלכה כה טוש"ע שם סעיף ג:

יז ח מיי' שם פ"ח הלכה טו טוש"ע שם סי' תקלו סעיף ג:

יח ט מיי' פ"א מהל' מעילה הלכה ט:

יט י כ מיי' פ"ח מהל' יו"ט הל' יא טוש"ע שם סי' תקלו סעיף יד:

כ ל מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הלכה ג (ופי"ג מהל' אבל הל' ו) טוש"ע א"ח סי' תקלח סעיף א:

כא מ מיי' פ"ז מהל' יו"ט הל' ג ופ"ח הלכה ז טוש"ע שם סי' תקלז סעיף א:

כב נ מיי' שם פ"ח הלכה יד:

כג ס ע מיי' שם טוש"ע שם סי' תקלח סעיף א:

◆

מוסף רש"י

עושה לו לימודים. לוחין לבור של יין לכסותו (ברכות לח.) **לסדר נסרים על פי הבור** (שבת קכה:). **סיני.** היו קורין לרב יוסף שהיה בקי בברייתות הרבה (ברכות סד.). **כוזתא.** פך קטנה מחבית (ע"ז עא:). **נקטינן.** מסורת מאבותינו, **מנהג מרבותינו** (ערובין ה.).

◆

רבינו חננאל (המשך)

שיטול זבלן לזבל השדות והאילנות. ואם באו מאליהן מותר, אבל אין מסייעין הרועים, ואין מוסרין להם שומר לנער את צאנן, ואם היה שכיר שנה שכיר חדש שכיר שבת, מסייעין הרועין ומוסרין להם שומר לנער צאנן. ר' אומר אם באו בשבת בטובה, בלא כלום הנאה. או ביום טוב במזונות בלבד, כלומר שכירותכם היא סעודתכם. במועד אפי' בשכר. אמר רב יוסף הלכתא כר'. **מתני' וכן מי שהיה יינו בבור ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו פועלים ר' יוסי אומר זולף וגומר כדרכו, ר' יהודה אומר עושה לו לימודים כו'.** פירוש לימודים מכסהו. וצריכא, דאי אשמועינן משחא משום דנפיש פסידיה משום הכי שרי ר' יוסי, אבל חמרא כו'. אמר ר' יצחק בר אבא מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי, דהא ר' יוסי שרי כדרכו בלא שינוי. אמר רב יוסף הלכתא כר' יוסי. **(בעא)** [בעו] מיניה מרב נחמן בר יצחק, מהו למישעיה לחביתא דשיכרא בחולו של מועד, אמר להו, רב יוסף דהוא סיני, כדגרסינן בסוף הוריות רבה עוקר הרים רב יוסף סיני, הוא אמר הלכה כר' יוסי דאמר זולף וגומר וגף כדרכו. אמרו ליה אימור דאמר ר' יוסי אף כדרכו, בחמרא, דאי שבקת ליה מגולה מפסיד, שיכרא מי אמר. אמר להו שיכרא נמי אית ביה פסידא טובא, דאמר אביי אמרה לי אם, חביתא דאית בה שית סאוי תמרי או כיוצא בהן, ושייעא, כח אותו השכר חזק א) כמו חבית שיש בה שמונת סאין, ולא שיעא. כלומר אם תשאר מגולה יש בשכר הפסד. אמר רב הלכות מועד כהלכות כותים. למאי הלכתא לומר שעקרות הן ואין למידות זו מזו. דאמר שמואל זופתין כוזתא ואין זופתין חבית, והלא זו וזו זיפות הוא, אלא אין למידין זו מזו ב). זיפות הכוזתא אם תישאר בלא זיפות. פי' [מר] חייש לטירחא ומר חייש לפסידא. מפורש בירושלמי שמואל אמר זפתין גרבא ולא זפתין כוזתא [זפתין גרבא דזיפתא דקדקירא ולא זפתין כוזתא], דזיפתא גלידא.

א) נראה מזה דרבינו היה גורס כבר תמניא. ב) אולי צ"ל אם תשאר בלא זיפות תפסיד רב דימי וכו' אמר זופתין חביתא ואין זופתין כוזתא פי' מר חייש.